

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра міжнародних відносин

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-
педагогічної роботи
Шарин С.В.

_____ 20__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зовнішня політика країн Азії, Африки та Латинської Америки

галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

освітня програма «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Івано-Франківськ – 2021

Робоча програма навчальної дисципліни «Зовнішня політика країн Азії, Африки та Латинської Америки» для студентів спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії». 31 с.

Розробник:

Марущенко О.В.. – к. і. н., доцент, доцент кафедри всесвітньої історії.

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин
Протокол від “8” серпня 2021 р. № 13

Завідувач кафедри міжнародних відносин

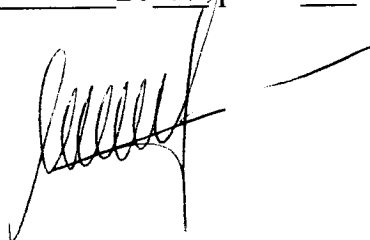

Стецюк Н.М.

Схвалено методичною комісією факультету історії, політології і міжнародних відносин.

Протокол від “25” серпня 2021 р. № 10

Голова

Кугутяк М.В.

©Марущенко О.В., 2021 рік
© ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2021 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 29 “Міжнародні відносини”	Нормативна	
Змістових модулів – 3	Спеціальність: 291 “Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії”	Рік підготовки:	
Індивідуальне науково-дослідне завдання: виконується в межах самостійної роботи		3-й	__-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		VI-й	__-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3	Освітній рівень: бакалавр	Лекції	
		16 год.	__ год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	__ год.
		Лабораторні	
		__ год.	__ год.
		Самостійна робота	
50 год.	__ год.		
Індивідуальні завдання:			
10 год.			
Вид контролю:			
залік			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 34 % : 66 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Програма вивчення навчальної дисципліни «**Зовнішня політика країн Азії, Африки та Латинської Америки**» складена відповідно до освітньої програми підготовки бакалавра спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

Метою викладання нормативної навчальної дисципліни «**Зовнішня політика країн Азії, Африки та Латинської Америки**» є розкриття конкретної історії та наукового і практичного значення зовнішньої політики азійських, африканських і латиноамериканських держав в глобальному політичному процесі другої половини ХХ – початку ХХІ ст., встановлення мотивів діяльності країн чи груп країн зазначених регіонів на міжнародній арені, виявлення пріоритетних напрямків, форм і методів реалізації їх зовнішньої політики.

Завданням вивчення нормативної навчальної дисципліни «**Зовнішня політика країн Азії, Африки та Латинської Америки**» є ознайомлення студентів з характерними особливостями та основними напрямками зовнішньополітичної діяльності країн Азії, Африки та Латинської Америки, інтеграційними та військово-політичними процесами в названих регіонах, вироблення у студентів умінь і навичок, що сприяють розумінню й засвоєнню ними основних теоретичних і фактологічних проблем нормативної навчальної дисципліни.

Міждисциплінарні зв'язки: «Зовнішня політика країн Північної Америки», «Зовнішня політика України», «Міжнародні відносини та світова політика», «Конфліктологія», «Країнознавство», «Історія міжнародних відносин», «Історія Центрально-Східної Європи», «Сучасні тенденції світової політики», «Зовнішня політика країн Західної Європи», «Зовнішня політика країн Співдружності незалежних держав»

Компетентності навчання:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та компетентність практичні проблеми в сфері міжнародних відносин, суспільних комунікації та регіональних студій, зовнішньополітичної діяльності держав, міжнародних взаємодій між державами, міжнародними організаціями та недержавними акторами, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов та передбачає застосування теорій суспільних наук та спеціальних наукових методів дослідження проблем міжнародних відносин.

Загальні компетентності

ЗК5. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК5 Здатність аналізувати вплив світової економіки, міжнародного права та внутрішньої політики на структуру й динаміку міжнародних відносин

та зовнішньої політики держав.

СК6 Здатність застосовувати засади дипломатичної таконсульської служби, дипломатичного протоколу та етикету, уміння вести дипломатичне та ділове листування (українською та іноземними мовами).

СК10 Здатність аналізувати структуру та динаміку міжнародних суспільних комунікацій, виявляти їх вплив на міжнародну систему, державні та суспільні інститути.

СК11 Здатність аналізувати природу та еволюцію міжнародних організацій, їх місця у системі міжнародних відносин, основних форм та перспектив співпраці України з ними.

СК12 Здатність до здійснення комунікації та інформаційно-аналітичної діяльності у сфері міжнародних відносин (українською та іноземними мовами).

Програмні результати навчання:

РН06. Знати природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Зовнішня політика країн Далекосхідно-Тихоокеанського регіону і Південно-Східної Азії.

Тема 1. Вступ до вивчення курсу, категорії, поняття, чинники формування зовнішньої політики країн Азії, Африки та Латинської Америки

Предмет, мета і завдання курсу. Місце курсу в загальній підготовці фахівців. Категорії і поняття в зовнішній політиці країн Азії, Африки та Латинської Америки Національні інтереси і націоналізм. Глобальні та регіональні проблеми. Роль політики неприєднання. Чинники формування зовнішньої політики країн Азії, Африки та Латинської Америки. Зовнішня політика як концентрований вираз економіки. Роль ідеологічних, історичних й інших чинників в формуванні зовнішньої політики країн Азії, Африки і Латинської Америки.

Тема 2. Зовнішня політика Китайської Народної Республіки.

Формування і розвиток зовнішньополітичного курсу КНР в 50-і – першій половині 60-х років ХХ століття. Концепції КНР в галузі зовнішньої політики і національної безпеки 50-х – першої половини 60-х років. Радянсько-китайські відносини 50-х – першої половини 60-х років. Політика КНР щодо країн Азії в 50-ті – першій половині 60-х років.

Періодизація і конституційні основи зовнішньої політики КНР. Проблеми війни і миру в зовнішній політиці КНР 50-х – першої половини 60-х років. Основні напрямки зовнішньої політики КНР 50-х – першої половини 60-х років. Проблема Тайваню в зовнішній політиці КНР. Великий розкол в китайсько-радянських відносинах і його розвиток в другій половині 60-х – 70-і роки.

Політика КНР щодо країн Західної Європи і США. Політика КНР щодо країн “третього світу” в період “культурної революції”. Зміни в зовнішньополітичній стратегії КНР в кінці 70-х років.

Незалежна, самостійна, мирна політика КНР в постмаоцзедунівський період. Проблеми “великого возз’єднання Батьківщини”. Концепції КНР в галузі зовнішньої політики КНР 80-х – 90-х років ХХ-го століття. Вплив внутрішніх і зовнішніх чинників на зовнішню політику КНР кінця ХХ-го століття. Роль і місце КНР в сучасних міжнародних відносинах (поч.. ХХІ ст.). Українсько-китайські відносини.

Тема 3. Зовнішня політика Японії.

Формування зовнішньополітичного курсу Японії в 50-70-і роки ХХ століття. Концептуальні основи зовнішньої політики Японії 50-х – 60-х років. Проблема мирного врегулювання з Японією. Перегляд концептуальних основ зовнішньої політики Японії в 70-і роки. Зовнішньополітична діяльність Японії в 50-70-і роки. Сан-Франциська мирна конференція. Політико-правова основа японо-американського військово-політичного союзу. Особливості відносин Японії з Радянським Союзом та країнами Далекого Сходу і Південно-Східної Азії. Зростання ролі і значення Японії у військово-політичній стратегії США в Азії в 70-ті роки.

Зовнішньополітичний курс Японії у 80-і – 90-і роки ХХ-го – на початку ХХІ-го століття. Місце Японії в “азійській стратегії” президента Р.Рейгана. Політика Японії щодо Радянського Союзу і провідних країн Західної Європи у 80-ті роки. Концептуальні основи зовнішньої політики Японії 90-х років. Міжнародна діяльність Японії у 80-90-ті роки ХХ-го – на початку ХХІ-го століття. Японо-американські відносини періоду прем’єрства Я.Накасонє. Основні проблеми японо-радянських відносин 80-х – початку 90-х років. Далекосхідна і південно-східноазійська політика Японії. Відносини Японії з країнами СНД, Росією, Україною.

Тема 4. Зовнішня політика країн Корейського півострова.

Становлення і розвиток зовнішньополітичного курсу Корейської Народно-Демократичної Республіки. Геополітичне становище країн Корейського півострова в другій половині 40-х – на початку 50-х років. Зовнішньополітичні пріоритети КНДР в 60-ті – 90-ті роки. Вплив ядерної програми КНДР на її міжнародне становище на початку ХХІ-го століття. Зовнішня політика Республіки Корея. Зовнішньополітичні пріоритети Республіки Корея 60-80-х років. Корейське питання в політиці наддержав. Північна дипломатія Сеула. Південнокорейська програма державного об’єднання. Країни Корейського півострова в міжнародних відносинах після міжкорейської війни. Еволюція і рушійні сили політики основних країн регіону в Кореї. Позиції Пхеньяна і Сеула з питань об’єднання. Проблема ядерної безпеки на Корейському півострові. Українсько-корейські відносини.

Тема 5. Зовнішня політика країн Індокитайського півострова і країн

АСЕАН.

Геополітичне становище країн Індокитаю в повоєнний період. Індокитай на шляху до миру: Женевські та Паризькі угоди з питань країн Індокитаю. Камбоджійська проблема та її врегулювання. Зовнішня політика Соціалістичної Республіки В'єтнам. Боротьба народів Індокитаю за національну незалежність. Політика СРВ щодо Лаосу і Камбоджі в 70-80-і роки. Розширення діалогу між СРВ і країнами АСЕАН. Зовнішня політика СРВ в 90-і роки ХХ-го – на початку ХХІ-го століття. Країни Індокитаю й Україна.

Становлення зовнішньополітичного курсу Республіки Індонезії, курс на неприєднання. Зовнішня політика періоду “керованої демократії”. Вплив подій “30 вересня 1965 року” на еволюцію зовнішньої політики Індонезії. Місце і роль Індонезії в АСЕАН. Зовнішня політика країн АСЕАН. Інтеграційні процеси в Південно-Східній Азії. Політичні проблеми в діяльності АСЕАН. Інтеграційні процеси в Південно-Східній Азії. Передумови створення в Південно-Східній Азії субрегіональної організації АСЕАН. Цілі діяльності АСЕАН. Перетворення АСЕАН на асоційовану “десятку”. Зростання ролі країн АСЕАН в сучасних політичних і економічних відносинах. Україна і АСЕАН у контексті міжрегіонального співробітництва. Політичні проблеми в діяльності АСЕАН. Реалізація концепції зони миру, свободи та нейтралітету в Південно-Східній Азії і позиції великих нерегіональних держав. Тихоокеанська спільнота: проблеми формування і перспективи розвитку. Проблеми загально регіональної безпеки в період після закінчення “холодної війни”.

Змістовий модуль 2. Зовнішня політика країн Південної Азії, Близького та Середнього Сходу.

Тема 6. Зовнішня політика Республіки Індія.

Становлення і розвиток зовнішньої політики Республіки Індії. Заключний етап боротьби індійського народу за незалежність. Конституційні основи зовнішньої політики Республіки Індії і роль Дж.Неру в її формуванні. Нейтралізм і неприєднання – основи зовнішньої політики Індії. Територіальні проблеми у відносинах Індії з сусідніми країнами 50-х – першої половини 60-х років.

Індія в світовій політиці в 70-і – 90-і роки ХХ-го – на початку ХХІ-го століття. Взаємозв'язок внутрішньої і зовнішньої політики урядів Індіри Ганді і “Джаната парті”. Відносини Індії з країнами Заходу і Росією. Азійські проблеми в зовнішній політиці Індії. Асоціація регіонального співробітництва Південної Азії (СААРК). Ядерна політика Індії. Основні напрямки зовнішньої політики Індії в 70-і – 90-і роки ХХ-го – на початку ХХІ-го століття. Глобальні проблеми в зовнішній політиці Індії. Індійсько-радянські (російські) відносини. Західна політика Індії. Проблема Кашміру в індійсько-пакистанських відносинах. Становлення і розвиток індійсько-українських відносин.

Тема 7. Зовнішня політика Ісламської Республіки Пакистан.

Становлення і розвиток зовнішньої політики Пакистану в кінці 40-х – на

початку 70-х років. Зовнішня політика Пакистану в кінці 40-х – 50-і роки. Зміна зовнішньополітичного курсу Пакистану на початку 60-х років. Відхід від односторонньої орієнтації на Захід і розширення міжнародних зв'язків Пакистану в 60-і – на початку 70-х років. Пакистано-індійські відносини. Зовнішня політика Пакистану останньої чверті ХХ-го – початку ХХІ-го століття. Основні риси і особливості зовнішньополітичної діяльності уряду З.А.Бхутто. Нормалізація пакистано-індійських відносин. Основні напрямки зовнішньополітичної діяльності військового режиму М.Зіі уль-Хака. Афганська політика Пакистану.

Зовнішньополітична діяльність Пакистану 90-х років ХХ-го – початку ХХІ-го століття. Основні напрямки зовнішньої політики Пакистану останньої чверті ХХ-го – початку ХХІ-го століття. Диверсифікація зовнішньополітичного курсу Пакистану на початку 70-х років. Розширення військово-політичного співробітництва військового режиму М.Зіа уль-Хака з США і консервативними арабськими режимами. Ядерна програма Пакистану і її вплив на зовнішні зв'язки країни. Пакистано-українські відносини.

Тема 8. Зовнішня політика Афганістану.

Афганістан в системі світових міжнародних зв'язків. Політика нейтралітету – основа зовнішньополітичного курсу Афганістану після Другої світової війни. Перегляд в першій половині 50-х років політики переважної орієнтації на Захід і диверсифікація зовнішніх зв'язків країни. Коливання зовнішньополітичного курсу уряду М.Дауда. Зовнішньополітичні пріоритети Афганістану після перевороту 27 квітня 1978 року. Афганський конфлікт і проблеми його врегулювання в 70-і – 90-і роки ХХ-го століття. Особливості зовнішньої політики постмонархічного Афганістану. Зовнішня політика Республіки Афганістан (1973-1978 рр.). Зовнішня політика Демократичної Республіки Афганістан. Женевські переговори з питань Афганістану. Міжнародне становище Афганістану після виведення радянських військ з країни. Антитерористична операція в Афганістані та її наслідки. Афганістан та Україна.

Тема 9. Зовнішня політика Ісламської Республіки Іран.

Зовнішня політика шахського Ірану (40-і – 70-і роки). Посилення американських позицій в Ірані в повоєнний період і загострення ірано-англійських відносин на початку 50-х років. Диверсифікація зовнішніх зв'язків Ірану на початку 60-х років. Зростання нафтового чинника в іранській політиці. Військово-політична доктрина шахського режиму і посилення реакційних тенденцій в зовнішній політиці Ірану в 70-і роки. Становлення і розвиток зовнішньої політики Ісламської Республіки Іран. Ісламська революція в Ірані і її вплив на зовнішню політику країни. Конституційні основи і основні напрямки зовнішньої політики режиму аятоли Р.М.Хомейні. Силкові методи тиску Вашингтона на Тегеран кінця 70-х – початку 80-х років. Спроби експорту “ісламської революції” і позиції мусульманських країн. Зовнішня політика ІРІ в 90-ті роки ХХ-го – на початку ХХІ-го століття. Основні напрямки зовнішньої

політики Ісламської Республіки Іран. Ірано-американські відносини. Ірано-радянсько-російські відносини. Ірано-іракська війна та її вплив на міжнародні відносини на Близькому і Середньому Сході. Політика Ірану щодо країн СНД. Українсько-іранські відносини.

Тема 10. Зовнішня політика Турецької Республіки.

Зовнішньополітична діяльність Турецької Республіки в 40-і – 70-і роки. Військово-політична основа посткемалійської вестернізації: стратегічний союз з США. Роль і місце Туреччини в планах Заходу створення військово-політичних угруповань на Близькому і Середньому Сході. Коригування зовнішньої політики Туреччини в 60-і – 70-і роки. Кіпрська проблема в зовнішній політиці Туреччини в 60-і – 70-і роки. Турецько-радянські відносини.

Зовнішня політика Турецької Республіки в 80-і – 90-і роки ХХ-го – на початку ХХІ-го століття. Пріоритетність зв'язків Туреччини з США і країнами-членами НАТО. Перетворення Туреччини на політичний і економічний центр близькосхідного регіону – стратегічний курс правлячих кіл Анкари. Курдська проблема у відносинах Туреччини з сусідніми країнами. Політика Туреччини щодо країн СНД. Зовнішньополітична стратегія Анкари на рубежі тисячоліть. Проблема вступу Туреччини до Європейського Союзу. Туреччина і близькосхідні партнери. Туреччина і тюркські країни Кавказу і Центральної Азії. Політика Туреччини на Балканах і в Східному Середземномор'ї. Турецько-українські відносини.

Тема 11. Стан і перспективи близькосхідного врегулювання.

Загальноарабські зовнішньополітичні проблеми повоєнного періоду. Каїрська конференція і створення Ліги арабських країн. Криза британського мандату в Палестині і резолюція ООН по палестинській проблемі № 181 (11) від 29 листопада 1947 року. Палестинська проблема в міжарабських відносинах кінця 40-х – початку 60-х років. Радикалізація палестинського національно-визвольного руху і її вплив на міжнародні відносини на Близькому Сході в другій половині 60-х – на початку 70-х років. Загострення близькосхідної кризи в 70-і – 80-і роки – 2 год. Четверта арабо-ізраїльська війна і початок відходу Єгипту від загальноарабського фронту боротьби з ізраїльською агресією. Женевська конференція з питань близькосхідного врегулювання і позиції арабських країн. Ліван в близькосхідній стратегії США початку 80-х років. “Багатонаціональні сили” в Лівані і їх діяльність в 1982-1984 роках. Ліванська політика Сирії в кінці 80-х років. Палестинська “інтіфада” і позиція Ліги арабських країн. Проблема близькосхідного врегулювання в 90-і роки ХХ-го – на початку ХХІ-го століття. Зміни в міжнародних відносинах кінця 80-х років і їх вплив на становище на Близькому Сході. Мирна конференція з питань близькосхідного врегулювання 1991 року. Палестино-ізраїльські таємні переговори в Норвегії. “Декларація про принципи” від 13 вересня 1993 року. Нормалізація йордано-ізраїльських відносин. Палестино-ізраїльські відносини другої половини 90-х років –

початку ХХІ-го століття. Палестинська проблема – серцевина близькосхідного конфлікту. Втілення в життя “Декларації про принципи”. Загострення палестино-ізраїльських відносин в кінці 90-х років і його вплив на міжнародне становище в близькосхідному регіоні. Стан і перспективи врегулювання близькосхідної кризи і палестинської проблеми в сучасних умовах. Україна і проблеми близькосхідного врегулювання.

Тема 12. Перська затока і проблеми її безпеки.

Зовнішньополітичні параметри арабських монархій Перської затоки в 70-і – 80-і роки. Геополітичні параметри регіону. Генеза проблеми безпеки арабських монархій Перської затоки в 70-і роки. Ірако-іранська війна і її вплив на загострення проблеми безпеки арабських монархій затоки і гонки озброєнь. Інтеграційні процеси в зоні Перської затоки. Проблеми безпеки Перської затоки в період після “кувейтської кризи” 1990-1991 років. Необхідність переосмислення країнами “третього світу” своєї зовнішньополітичної стратегії і тактики в контексті зміни співвідношення сил на геополітичному рівні на рубежі 80-х – 90-х років ХХ-го століття. “Кувейтська криза” 1990-1991 років і завдання безпеки “аравійської шістки”. Вплив “кувейтської кризи” на поляризацію сил в арабському світі. Нарощування військової присутності США в зоні Перської затоки в 90-і роки. Центросилова динаміка в зоні Перської затоки і проблема гонки озброєнь у 80-і – 90-і роки ХХ-го - на початку ХХІ-го століття. Особливості і динаміка формування “центрів сили” в зоні Перської затоки. 2. Потенційні можливості Іраку, Ірану і Саудівської Аравії як регіональних “центрів сили”. Гонка озброєнь в зоні Перської затоки у 80-і - 90-і роки. Перспективи конверсії в зоні Перської затоки.

Змістовий модуль 3. Міжнародні відносини і зовнішня політика країн Африки та Латинської Америки.

Тема 13. Міжнародні відносини та зовнішня політика країн Африки у другій половині 1940-х – наприкінці 1970-х рр.

Суспільно-політичні процеси в державах Африки та вузлові проблеми розвитку континенту. Формування та еволюція концептуальних засад зовнішньої політики молодих африканських країн. Становлення системи міжафриканських відносин. Створення Організації африканської єдності. Розвиток політичних стосунків між африканськими державами у 1960-х – 1970-х рр. Становлення економічного співробітництва. Субрегіональні інтеграційні утворення в Африці. Економічна комісія ООН для Африки. Суперництво СРСР-Захід в Африці та його вплив на міжафриканські відносини. Конфлікти в Африці та способи їх подолання.

Тема 14. Міжнародні відносини та зовнішня політика країн Латинської Америки у другій половині 1940-х – наприкінці 1970-х рр.

Особливості зовнішньої політики країн Латинської Америки. Латинська Америка в перші повоєнні роки. Революції у Гватемалі та Болівії. Популістські

режими в Африці та Бразилії. Демократизація у країнах регіону. Посилення суперечностей зі США. Кубинська революція. Піднесення антиімперіалістичного руху в регіоні. Становлення та розвиток міжамериканської системи. Створення Організації американських держав. Основні етапи політики США в Латинській Америці. Латиноамериканська інтеграція. Країни Латинської Америки і новий міжнародний економічний порядок (НМЕП). Латиноамериканські країни в ООН.

Тема 15. Міжнародні відносини та зовнішня політика країн Африки наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. (1980-ті – 2000-і рр.).

Становище Африки у 1980-х – 2000-х рр.. Пріоритети зовнішньої політики африканських країн. Відносини між державами Африки. Проблеми африканської інтеграції. Створення і діяльність Африканського Союзу (АС). Конфлікти в Африці. Велика африканська війна. Геноцид в Руанді. Утворення Республіки Південний Судан. Крах режиму апартеїду в Південно-Африканській Республіці та його міжнародно-політичні наслідки. Африка та країни Заходу. Африка та Китайська Народна Республіка. Взаємовідносини України з країнами Африканського континенту.

Тема 16. Міжнародні відносини та зовнішня політика країн Латинської Америки наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.. (1980-ті – 2000-і рр.)

Латиноамериканський регіон на початку 1980-х рр.. Центральнаамериканська криза та проблеми її вирішення. Контадорський процес. Досвід трансформації суспільства у країнах Латинської Америки. Куба в нових історичних умовах. Проблема політичної стабільності в Латиноамериканському регіоні. Діяльність Організації американських держав (ОАД): нові підходи. Розвиток інтеграційних процесів у Латинській Америці. Діяльність об'єднань НАФТА і МЕРКОСУР. Створення Союзу південноамериканських націй. «Ліва хвиля» в Латинській Америці і поява «Боліваріанської альтернативи».

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Зовнішня політика країн Далекосхідно-Тихоокеанського регіону і Південно-Східної Азії.												
Тема 1. Вступ до вивчення курсу, категорії,		2				3						

поняття, чинники формування зовнішньої політики країн Азії.													
Тема 2. Зовнішня політика Китайської Народної Республіки.		2	2			3							
Тема 3. Зовнішня політика Японії.		2	2			3							
Тема 4. Зовнішня політика країн Корейського півострова.			2			3							
Тема 5. Зовнішня політика країн Індокитайськог о півострова і країн АСЕАН.						3							
Разом за змістовим модулем 1	29	6	6			15							
Змістовий модуль 2. Зовнішня політика країн Південної Азії, Близького та Середнього Сходу.													
Тема 6. Зовнішня політика Республіки Індія.		2				3							
Тема 7. Зовнішня політика Ісламської Республіки Пакистан.			2			3							
Тема 8. Зовнішня			2			3							

половині 1940-х – наприкінці 1970-х рр.												
Тема 15. Міжнародні відносини та зовнішня політика країн Африки наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. (1980-ті – 2000-і рр.).		2				3						
Тема 16. Міжнародні відносини та зовнішня політика країн Латинської Америки наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. (1980-ті – 2000-і рр.)		2				3						
Разом за змістовим модулем 3	16	4				14						
Усього годин	80	16	14			50						

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Зовнішньополітична діяльність КНР у 1980-х рр. - на поч. ХХІ ст.	2
2	Японія у світових міжнародних відносинах кінця ХХ — початку ХХІ ст.	2
3	Країни Корейського півострова на міжнародній арені початку ХХІ ст.	2
4	Основні напрямки зовнішньої політики Індії у 1980-х рр. - на поч. ХХІ ст.	2
5	Зовнішня політика Республіки Куба у постбіполярну епоху (1990-і – 2000-і рр.)	2

6	Інтеграційні процеси на Африканському континенті.	2
7	Латиноамериканська політика США.	2

6. Самостійна робота

Самостійна робота здобувачів вищої освіти є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від аудиторних занять. Метою виконання самостійної роботи з дисципліни «**Зовнішня політика країн Азії, Африки та Латинської Америки**» є оптимізація пізнавальної діяльності студентів, спрямованої на розширення, удосконалення і закріплення знань, отриманих в ході аудиторних занять. Самостійна робота здобувачів вищої освіти включає:

1. Підготовку до аудиторних занять;
2. Самостійне поглиблене опрацювання тем навчальної дисципліни та проходження тестування за результатами опрацювання;
3. Підготовку індивідуального проекту

Самостійна робота передбачає опрацювання студентами джерел та літератури, рекомендованих до лекцій і семінарських занять, вивчення міжнародно-політичної та дипломатичної термінології та хронології, підготовку рефератів на семінарські заняття, конспектування монографій і наукових статей, відпрацювання пропущених лекцій та семінарських занять. Формами контролю самостійної роботи студентів є письмові опитування і завдання, перевірка конспектів лекцій і семінарських занять, консультації, термінологічні і хронологічні диктанти, контрольні і самостійні роботи, колоквиуми, співбесіди.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Південнокорейська програма державного об'єднання країни (1990-ті рр. - поч. XXI ст.).	2
2	Камбоджійська проблема та її врегулювання у 90-х рр. XX ст.	2
3	Зовнішня політика СРВ на сучасному етапі.	2
4	Діяльність Асоціації регіонального співробітництва Південної Азії (СААРК).	2
5	Ядерна програма Пакистану та її вплив на зовнішню політику країни.	2
6	Стан і перспективи врегулювання близькосхідної кризи і палестинської проблеми в сучасних умовах.	2
7	Інтеграційні структури Південної, Північної, Західної, Східної та Центральної Африки.	2
8	Військово-політичні проблеми Африканського континенту.	2
9	Проблема нелегальної торгівлі озброєннями, найманців	2

	та дітей-військових в Африці.	
10	Природа та особливості конфліктів в Африці.	2
11	«Арабська весна» та її вплив на зовнішню політику країн Північної Африки.	2
12	Конфлікт у Західній Сахарі: перспективи врегулювання.	2
13	Конфлікти у Латинській Америці.	2
14	Механізми врегулювання регіональних конфліктів у Латинській Америці.	2
15	Амазонська ініціатива Бразилії	2
16	Андська група у системі панамериканської інтеграції	2
17	Політичні, економічні та історичні фактори формування латиноамериканської політики США.	3
18	Європейський Союз і МЕРКОСУР: компаративний аналіз.	3
19	Зовнішня політика Венесуели за часів президентства Уго Чавеса.	3
20	Контури латиноамериканської політики адміністрації президента США Д.Трампа.	3
21	Відносини «Латинська Америка – США» за часів адміністрації президента США Б.Клінтона.	3
22	Латинська Америка і КНР: проблеми і перспективи взаємовідносин.	3
	Разом	50

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання виконується студентом у формі творчої, пошукової роботи. Вона повинна налічувати до 20 аркушів (інтервалом 1,5 та 14 кеглем). У роботі у повинна бути представлена актуальність, мета і завдання дослідження, у ній мають міститися ґрунтовні висновки. Для написання індивідуальної роботи повинні бути використані щонайменше 12 джерел. З них іноземною мовою (не йдеться про російську) – не менше 1/3 від загальної кількості.

Тематика індивідуальних завдань:

1. Національні інтереси і націоналізм у зовнішній політиці країн Азії.
2. Вплив історичних і політико-ідеологічних чинників на зовнішню політику країн Азії.
3. Радянсько-японська декларація від 19 жовтня 1956 р.
4. Українсько-японські відносини (1990-ті рр — поч. XXI ст.).
5. Міжнародна відлига 1950-х рр і країни Корейського півострова.
6. Хронологія діалогу між Північною і Південною Кореями і порівняльний аналіз програм об'єднання двох країн.
7. Паризька угода від 23 січня 1973 р. про припинення війни і відновлення

- миру у В'єтнамі.
8. Індонезія — центросиловий чинник в Південно-Східній Азії.
  9. Китайсько-індійський конфлікт 1962 р. і позиції великих держав.
  10. Ташкентська декларація від 10 січня 1966 р. та її вплив на відносини між Індією і Пакистаном.
  11. Взаємини Ірану з арабськими країнами Перської затоки у 60-ті - 70-ті рр. ХХ ст.
  12. Туреччина і арабський світ.
  13. Діяльність Ліги арабських держав після завершення “холодної війни” (1990-ті рр. - поч. ХХІ ст.).
  14. Палестино-ізраїльські відносини другої половини 1990-х рр. - початку ХХІ ст.
  15. Роль КНР в Центральній Азії на сучасному етапі.
  16. Основні проблеми та перспективи американо-китайських відносин (1990-ті рр. - поч. ХХІ ст.).
  17. Зовнішня політика Саудівської Аравії на сучасному етапі.
  18. Йорданія в сучасних міжнародних відносинах
  19. Громадянська війна 2012-2013 рр. в Сирії в контексті світових глобалізаційних процесів.
  20. Роль та місце Ємену, Оману, Бахреїну, ОАЕ, Катару в сучасних міжнародних відносинах.
  21. Ірано-ізраїльські відносини (1990-ті рр. - поч. ХХІ ст.).
  22. Українсько-іранські відносини (1991-2013 рр.).
  23. Рада співробітництва арабських держав Перської затоки (РСАДПЗ) та її роль в регіональних міжнародних відносинах.
  24. Проблеми і перспективи діяльності регіонального об'єднання причорноморських держав ГУУАМ.
  25. Ядерна проблема та її вплив на розвиток міжнародних відносин в Азії.
  26. Кашмір - “яблуко розбрату” у взаєминах Індії та Пакистану.
  27. Проблема ісламського фундаменталізму в міжнародних відносинах на Сході наприкінці ХХ — на початку ХХІ ст.
  28. Організація БРІКС: тенденції та перспективи діяльності.
  29. Каспійсько-Чорноморський регіон в міжнародних відносинах першого десятиріччя ХХІ ст.
  30. Роль та місце країн Центральної Азії в сучасних міжнародних відносинах.
  31. Політика європейських держав (Франції, Великобританії, Німеччини, Європейського Союзу) щодо Африканського континенту.
  32. Африканська політика США.
  33. Основні напрямки та проблеми функціонування Африканського Союзу.
  34. Ініціатива NEPAD для Африки.
  35. Особливості миротворчої діяльності в Африці.
  36. Етапи і напрямки реформування Організації американських держав.
  37. Феномен «наркостанів» в Латинській Америці (на прикладі Колумбії).
  38. Започаткування панамериканського економічного співробітництва. «Ініціатива для Америки» президента США Дж. Буша.

39. Основні проблеми мексикансько-американських відносин на сучасному етапі.
40. Основні проблеми бразильсько-американських відносин на сучасному етапі.
41. Латиноамериканська політика адміністрації президента США Б.Обами.

8. Методи навчання

Під час вивчення навчальної дисципліни «**Зовнішня політика країн Азії, Африки та Латинської Америки**» використовуються методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності, методи активізації та мотивації навчально-пізнавальної діяльності, а також методи контролю. Перша група методів представлена словесними (навчальна лекція, пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія, диспут), наочними (спостереження, демонстрування) та практичними (індивідуальна робота) методами. З метою активізації та мотивації навчально-пізнавальної діяльності студентів використовуються пояснювально-наочний проблемний виклад, інтерактивний та дослідницький методи. Для перевірки рівня засвоєння знань, умінь та навичок використовуються методи усного та письмово контролю.

Відповідно до логіки руху змісту навчального матеріалу в рамках дисципліни застосовуються як індуктивні, так і дедуктивні методи. Під час вивчення дисципліни застосовуються слайдові презентації у програмі Microsoft Office Power Point, роздатковий матеріал, дискусійне обговорення проблемних питань.

В міру особливостей навчального процесу, обумовлених епідемією COVID-19, зростає роль інноваційних методів навчання, в першу чергу методів дистанційного навчання (використання інформаційно-комунікаційних технологій та діджитал-інструментів, застосування платформ Zoom Video Communications, Google Meet, Cisco Webex для організації відео конференцій тощо).

9. Методи контролю та критерії оцінювання

Поточний контроль з дисципліни «**Зовнішня політика країн Азії, Африки та Латинської Америки**» відбувається шляхом перевірки засвоєння студентами знань та умінь в ході семінарських занять, написання контрольної роботи, підготовки індивідуальної роботи та контролю самостійного опрацьованої додаткової літератури.

Перевірка засвоєння студентами знань та умінь в ході семінарських занять здійснюється шляхом оцінювання усних відповідей (в тому числі у формі презентацій), коротких письмових / тестових робіт. За опрацювання тем, визначених для семінарських занять студент може отримати максимально 40 балів. Відповідна форма активності студентів оцінюється за стобальною системою. У кінці семестру сума всіх оцінок ділиться на кількість оцінок, далі вона ділиться на 10 та множиться на 4.

Контроль засвоєння знань та навичок, що базуються на лекційному матеріалі, здійснюється шляхом написання студентами контрольної роботи (у

розгорнутій та/або тестовій формі). За опрацювання тем, визначених для семінарських занять, студент може отримати максимально 30 балів.

Навики роботи із науковою літературою, вміння аналізувати знайдені матеріали, робити висновки та узагальнення студенти реалізують шляхом написання індивідуальних робіт. Індивідуальна робота оцінюється максимально у 20 балів.

Студентам також пропонується самостійне опрацювання наукових джерел, які є знаковими для відповідної дисципліни. Контроль засвоєння відповідних знань здійснюється у тестовій формі та максимально оцінюється у 10 балів.

Семестровий контроль у формі заліку передбачає, що підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається як сума оцінок за поточний контроль знань.

Бали за теми, винесені на семінарські заняття	Бали за теми, винесені на лекційні заняття	Бали за індивідуальну роботу	Бали за самостійне опрацювання додаткової літератури	Максимальна кількість балів
1	2	3	4	5
Максимально 40	Максимально 30	Максимально 20	Максимально 10	100

Критерії поточного оцінювання:

Відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) та Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (Нова редакція) (введено в дію наказом ректора № 361 від 31.07.2020 р.) знання оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки відповідно до національної шкали за такими критеріями:

- «відмінно» – здобувач освіти міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

- «добре» – здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі

практичного матеріалу;

- «задовільно» – здобувач освіти в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;

- «незадовільно» – здобувач освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Студент має змогу також отримати **додаткові бали**, пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах тематики дисципліни впродовж навчального семестру; взявши участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, конференції, круглому столі, інших видах наукової активності, які відповідають профілю дисципліни; опублікувавши наукову працю, яка відповідає профілю дисципліни. Відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.). відповідні студенти можуть отримати додаткові бали на підставі рішенням кафедри міжнародних відносин.

Шкала оцінювання для заліку

Університетська	Оцінка ECTS	Національна
90 – 100	A	Зараховано
80 – 89	B	
70 – 79	C	
60 – 69	D	
50 – 59	E	
26 – 49	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Перелік питань для підсумкового контролю (самоконтролю).

- 1.Періодизація і конституційні основи зовнішньої політики КНР.
- 2.Роль і місце КНР в сучасних міжнародних відносинах.
- 3.Особливості відносин Японії з Радянським Союзом та країнами Далекого Сходу і Південно-Східної Азії.

4. Далекосхідна і південно-східноазійська політика Японії.
5. Відносини Японії з країнами СНД.
6. Еволюція і рушійні сили політики основних країн регіону в Кореї.
7. Позиції Пхеньяна і Сеула з питань об'єднання.
8. Боротьба народів Індокитаю за національну незалежність.
9. Політика СРВ щодо Лаосу і Камбоджі в 70-80-і роки.
10. Тихоокеанська спільнота: проблеми формування і перспективи розвитку.
11. Проблеми загальнорегіональної безпеки в період після закінчення "холодної війни".
12. Глобальні проблеми в зовнішній політиці Індії.
13. Індійсько-радянські (російські) відносини.
14. Пакистано-українські відносини.
15. Зовнішня політика Демократичної Республіки Афганістан.
16. Антитерористична операція в Афганістані і її наслідки.
17. Ірано-американські відносини.
18. Ірано-російські відносини.
19. Політика Ірану щодо країн СНД, України
20. Туреччина і близькосхідні партнери.
21. Турецько-українські відносини.
22. Стан і перспективи врегулювання близькосхідної кризи і палестинської проблеми в сучасних умовах.
23. Гонка озброєнь в зоні Перської затоки у 80-і - 90-і роки ХХ ст.
24. Перспективи конверсії в зоні Перської затоки.
25. Проблема вступу Туреччини до Європейського Союзу.
26. Суспільно-політичні процеси в державах Африки та вузлові проблеми розвитку континенту.
27. Формування та еволюція концептуальних засад зовнішньої політики молодих африканських країн.
28. Становлення системи міжафриканських відносин. Створення Організації африканської єдності.
29. Розвиток політичних стосунків між африканськими державами у 1960-х – 1970-х рр.
30. Становлення економічного співробітництва. Субрегіональні інтеграційні утворення в Африці.
31. Економічна комісія ООН для Африки.
32. Суперництво СРСР-Захід в Африці та його вплив на міжафриканські відносини.
33. Конфлікти в Африці та способи їх подолання.
34. Особливості зовнішньої політики країн Латинської Америки.
35. Латинська Америка в перші повоєнні роки. Революції у Гватемалі та Болівії.
36. Популістські режими в Африці та Бразилії.
37. Демократизація у країнах регіону.
38. Посилення суперечностей зі США.
39. Кубинська революція.
40. Піднесення антиімперіалістичного руху в регіоні.

41. Становлення та розвиток міжамериканської системи.
42. Створення Організації американських держав.
43. Основні етапи політики США в Латинській Америці.
44. Латиноамериканська інтеграція.
45. Країни Латинської Америки і новий міжнародний економічний порядок (НМЕП).
46. Латиноамериканські країни в ООН.
47. Становище Африки у 1980-х – 2000-х рр..
48. Пріоритети зовнішньої політики африканських країн.
49. Відносини між державами Африки. Проблеми африканської інтеграції.
50. Створення і діяльність Африканського Союзу (АС).
51. Конфлікти в Африці.
52. Велика африканська війна.
53. Геноцид в Руанді.
54. Утворення Республіки Південний Судан.
55. Крах режиму апартеїду в Південно-Африканській Республіці та його міжнародно-політичні наслідки.
56. Африка та країни Заходу.
57. Африка та Китайська Народна Республіка.
58. Взаємовідносини України з країнами Африканського континенту.
59. Латиноамериканський регіон на початку 1980-х рр.
60. Центральнаамериканська криза та проблеми її вирішення.
61. Контадорський процес.
62. Досвід трансформації суспільства у країнах Латинської Америки.
63. Куба в нових історичних умовах.
64. Проблема політичної стабільності в Латиноамериканському регіоні.
65. Діяльність Організації американських держав (ОАД): нові підходи.
66. Розвиток інтеграційних процесів у Латинській Америці.
67. Діяльність об'єднань НАФТА і МЕРКОСУР.
68. Створення Союзу південноамериканських націй.
69. «Ліва хвиля» в Латинській Америці і поява «Боліваріанської альтернативи».

11. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність

Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету:

1. *Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».*

2. *Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».*

3. *Положення про запобігання академічному плагиату та інших видів академічної нечесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів*

освіти ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

4. Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

5. Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

6. Лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності».

(ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>).

Пропуски занять (відпрацювання)

Можливість і порядок відпрацювання пропущених здобувачем освіти занять регламентується Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.).

Виконання завдання пізніше встановленого терміну

У разі виконання завдання здобувачем освіти пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання – «незадовільно», відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.).

Невідповідна поведінка під час заняття Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти» (затверджене наказом Міністерства України № 245 від 15.07.1996 р.).

Неформальна освіта

Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 819 від 29.11.2019; із внесеними змінами наказом № 80 від 12.02.2021 р.).

12. Методичне забезпечення

Тексти лекцій; плани семінарських занять; зразки контрольного тестування і завдань для поточного тестування; список літератури; методичні рекомендації до виконання індивідуальних завдань.

Основу методичного забезпечення навчальної дисципліни становлять також інструктивно-методичні матеріали до семінарських занять та методичні рекомендації щодо написання і оформлення індивідуальних науково-дослідних завдань.

13. Рекомендована література

1. Глобалізація і сучасний міжнародний процес. – К.: Університет «Україна», 2009. – 508 с.
2. Городня Н.Д. Східна Азія у зовнішній політиці США (1989-2013 рр.). – К.: Прінт-Сервіс., 2014. – 528 с.
3. Ігнат'єв П.М. Геополітичні та геоекономічні інтереси у світовій політиці. – Чернівці-Київ: Книги – XXI, 2014. – 364 с.
4. Ігнат'єв П.М. Країнознавство. Країни Азії: Навчальний посібник. – Чернівці: Книги – XXI, 2006. – 424 с.
5. Країнознавство. – К.: Знання, 2012. – 439 с.
6. Мартиненко А.К., Мартиненко Б.А. Міжнародні відносини 1945-1975 років. – К.: Вид-во Ліра-К., 2007. – 366 с.
7. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945-70-ті роки). – К.: Либідь, 1999. – 558 с.
8. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980-2000 роки). – К.: Либідь, 2001. – 624 с.
9. Міжнародні відносини та світова політика. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2010. – 843 с.
10. Міжнародні регіональні процеси та зовнішньополітичні пріоритети України. – К.: Дипломатична академія України при МЗС України, 2017. – 467 с.
11. Регіоназнавство. – К.: Укрбланковидав, 2017. – 492 с.
12. Світові інтеграційні процеси в умовах трансформації міжнародних систем. – К.: Дипломатична академія України при МЗС України, 2013. – 628 с.
13. Українська дипломатична енциклопедія: у 5-ти томах. – Харків: Фоліо, 2013.
14. Український дипломатичний словник. – К.: Знання, 2014. – 814 с.

Законодавчі акти, нормативні документи, інструктивні, методичні матеріали та рекомендації міністерств і відомств:

Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>

Нормативно-правова база України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua>

Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua/>

Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>

Офіційний сайт Міністерства закордонних справ України. URL: <https://mfa.gov.ua/>

Наукова бібліотека ПНУ. URL: <http://lib.pnu.edu.ua/>

Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого. URL: <https://nlu.org.ua/>

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті дистанційного навчання Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

<https://d-learn.pnu.edu.ua/>

Примітки:

1. Робоча програма навчальної дисципліни є нормативним документом вищого навчального закладу і містить виклад конкретного змісту навчальної дисципліни, послідовність, організаційні форми її вивчення та їх обсяг, визначає форми та засоби поточного і підсумкового контролів.

2. Розробляється лектором. Робоча програма навчальної дисципліни розглядається на засіданні кафедри, у методичній комісії факультету, інституту, підписується завідувачем кафедри, головою методичної комісії і затверджується проректором з науково-педагогічної роботи.